

رمزگویان ناواهو

دیدگاه‌های تاریخی استاد روایت‌گر دانشگاه ایالتی آریزونا

نویسنده: لورا توه؛ ترجمه: محمد محمدی‌نیا

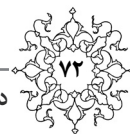
چکیده:

اولین بار در جنگ جهانی اول، آمریکایی‌ها از زبان مردم بومی کشورشان برای برقراری ارتباط ایمن بین نیروهای خود استفاده کردند، به طوری که در طول جنگ تعداد نیروهای بومی برای انتقال پیام‌ها در نیروی دریایی آمریکا به پانصد نفر رسید. سرخپوستان آمریکایی با صحبت به زبان بومی می‌توانستند اسرار نظامی ارتش آمریکا را با ضریب ایمنی بالا، بین نیروهای ارتش انتقال دهند. بعدها در خلال جنگ جهانی دوم، این روش به شکل سازمان‌یافته‌تری مورد استفاده قرار گرفت، تا جایی که کارشناسان نظامی آمریکا بر این باور هستند که برخی از پیروزی‌های مهم آمریکا در جبهه‌های نبرد انگلستان و فرانسه، مدیون خدمات پیام‌رسانان سرخپوست ارتش آمریکا است. بعدها این روش در ارتش آلمان هم استفاده شد. امروزه از تجربیات بومیان آمریکا برای رمزگذاری مکاتبات ارتش آمریکا استفاده می‌شود و در قالب زبان کدگذاری، مورد استفاده قرار می‌گیرد. سی‌ام نوامبر ۲۰۱۷. سوزان ویلسون گفت‌وگوی کوتاهی را با لورا توه، نویسنده کتاب تاریخ شفاهی داستان‌های رمزگو، انجام می‌دهد و در وبگاه دانشگاه ایالتی آریزونا ارائه می‌نماید. آنچه در زیر می‌خوانید، ترجمه این گفت‌وگو در خصوص رمزگویان بومی آمریکا در جنگ جهانی اول و دوم است. قابل ذکر است که مترجم، تصاویر و مطالب جانبی را برای اطلاعات خوانندگان، تهیه کرده و در مقاله ارائه نموده است.

کلیدواژه‌ها:

روایت‌گران، رمزگویان، تاریخ شفاهی، ایالات متحده آمریکا.

دوفصلنامه تاریخ شفاهی، سال چهارم، شماره اول، شماره پیاپی ۷، بهار و تابستان ۱۳۹۷، ص ۷۲-۷۷

رمزگویان ناواهو^۱

دیدگاه‌های تاریخی استاد روایت‌گر دانشگاه ایالتی آریزونا

نویسنده: لورا توه^۲؛ ترجمه: محمد محمدی‌نیا^۳

مقدمه:

گرچه رمزگویان در آن زمان برای مخفی‌ماندن حضور محرمانه خود در نبردهای ارتش آمریکا سوگند یاد کردند، اما اکنون برخی از آن قهرمانان سَرّی سابق، جزئیات تلاش‌های خود را به‌منظور ثبت در تاریخ، برای نسل‌های آینده رمزگشایی می‌کنند. آخرین بازماندگان رمزگویان ناواهو^۴ از جنگ جهانی دوم، خواستار ایجاد یک موزه ملی به‌منظور پاسداشت یاد و خاطره گروه هم‌قطاران برگزیده خود هستند. بسیاری، از جمله لورا توه –استاد دانشگاه ایالتی آریزونا– معتقدند که باید از مدت‌ها پیش، به این موضوع توجه می‌شد. لورا توه، کسی که پدرش یک رمزگو بود، این‌گونه اظهار داشته است:

«رمزگویان ناواهو خارج از جامعه قبیله‌ای نیز عمیقاً مورد تحسین قرار گرفته‌اند. مردم درباره همکاری و نحوه استفاده از زبان ناواهو برای نجات زندگی بسیاری از افراد، علاقه‌مند هستند.»

در زمان جنگ جهانی اول و دوم، براساس طبقه‌بندی ویژه ارتش آمریکا، رمزگویان از

صحت‌کردن درباره سرویس خدمات محرمانه خود منع شده بودند، تا اینکه در سال ۱۹۶۸م. این موضوع از طبقه‌بندی محرمانه ارتش خارج شد. با این حال حتی پس از خروج از طبقه‌بندی محرمانه، سال‌ها زمان برد تا اینکه رمزگویان از طریق داستان‌های بازگوشده، جایگاه وطن‌پرستانه آمریکایی خود را باز یافتند.

۱. رمزگویان (Code Talkers)، افرادی هستند که در طول جنگ‌های قرن بیستم، از زبان غامض و پیچیده، به‌عنوان ابزاری برای تماس‌های محرمانه استفاده می‌کردند. امروزه این اصطلاح به اعضای سرویس مخفی ایالات متحده در طول جنگ‌های جهانی اطلاق می‌شود؛ افرادی که دانش خود را از زبان بومیان آمریکا به‌عنوان ابزاری برای انتقال پیام‌های کدگذاری شده استفاده می‌کنند؛ برگرفته از وبگاه:

https://en.wikipedia.org/wiki/Code_talker

2. Laura Tohe.

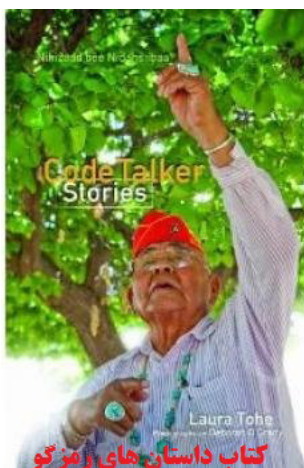
۳. کارشناس بررسی اسناد و مدارک، گروه تاریخ‌شفاهی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران؛ mohammadinia@chmail.ir

۴. قبیله ناواهو (The Navaho)، مردم بومی آمریکا در منطقه جنوب‌غربی ایالات متحده که بعد از قبیله چروکی، بزرگ‌ترین قبیله ثبت‌شده در جامعه فدرالی ایالات متحده هستند. این قبیله دارای یک ساختار حکومتی مستقل است که مناطق آریزونا، یوتا و نیومکزیکو را مدیریت می‌کند. مردم در این منطقه به زبان ناواهو و انگلیسی صحبت می‌کنند و بیشترین جمعیت این بومیان، در ایالت آریزونا زندگی می‌کنند. برگرفته از وبگاه:

<https://navajocodetalkers.org/navajo-totem-poles>

لورا توه، در کتاب خود، تحت عنوان داستان‌های رمزگو^۱ گوشه‌ای از تجربیات جنگی این سربازان را در آن تاریخ افشا کرده است و نیز در مراسم بزرگداشتی که اخیراً برای گروهی از رمزگویان در کاخ سفید برگزار شد (مراسمی که در آن تقاضای تشکیل یک موزه جدید مطرح شد)، سوابق بیشتری را که در سال‌های اخیر برای به رسمیت شناختن رمزگویان از طریق وبسایت ASU Now^۲ ارائه شده بود، مطرح کرد.

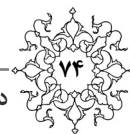

تجربه این کار، در دوران دفاع مقدس نیز مورد استفاده قرار گرفت. حضور اهالی سرخه در واحد مخابرات جنگ و بهره‌گیری از گویش منحصر به فرد مردم این منطقه، زبانزد بود و موفقیت‌های زیادی را هم به ارمغان آورد. سرخه‌ای‌ها همواره به عنوان بی‌سیم‌چی در کنار فرماندهان، به ردوبدل کردن پیام آن‌ها با فرماندهان دیگر می‌پرداختند و علی‌رغم همکاری منافقین با نیروهای بعثی عراق و به‌رغم شنود مکالمات نیروهای خودی، به دلیل ویژگی خاص این گویش، موفق به رمزگشایی نمی‌شدند. نمونه‌ای از خاطرات این رزمندگان را می‌توان در کتاب فصل پرستو مطالعه کرد.

1. Laura Tohe (2012). Code Talker Stories.
2. Arizona State University Now «ASU Now»

یک وبگاه چندرسانه‌ای خبری و علمی، وابسته به دانشگاه ایالتی آریزونا است که روایت‌هایی را از افرادی که این مؤسسه عالی را ساخته‌اند، ارائه می‌دهد. این پایگاه مطالب روایت‌گونه خود را با تکیه بر زمینه‌های اصلی مرتبط با دانشگاه، از جمله اکتشافات، راه‌حل‌ها، خلافت، کارآفرینی، جنگ‌های جهانی، آثار مربوط به آریزونا و تیم ورزشی دانشگاه، متمرکز کرده است (وبگاه دانشگاه ایالتی آریزونا).

متن گفت‌وگو^۱

رمزگویان چه کسانی هستند؟

رمزگویان، تفنگ‌داران دریایی ارتش آمریکا از قبیله‌های مختلف بودند که در طول جنگ جهانی اول و دوم، از زبان بومی خود برای تهیه کدهای نظامی استفاده می‌کردند. در میان آن‌ها، رمزگوهایی از قبیله‌های هوپی، کومانچ، چوکتا، کریک، چیپوا، مسکواکی، ناواهو و لاکوتا هستند؛ البته رمزنویس‌های ناواهو مشهورترین آن‌ها هستند. این رمزگویان در طول جنگ جهانی دوم از زبان ناواهو برای تهیه رمزهای محرمانه و ارسال پیام‌های حساس از طریق امواج رادیویی استفاده می‌کردند که هرگز توسط ژاپنی‌ها کشف نشد. این کار سریع و دقیق بود و زندگی بسیاری را در جنوب اقیانوس آرام، جایی که در چندین نبرد درگیر بود، نجات داد.

زندگی یک فرد بومی آمریکایی را در طول جنگ جهانی اول و دوم جهانی توصیف کنید. دلیل و انگیزه آن‌ها برای خدمت در آن جنگ‌ها چه بود، در حالی که آن‌ها در آن سال‌ها به‌عنوان شهروندان ایالات متحده به حساب نمی‌آمدند؟

زندگی در سرزمین‌های بومی دشوار بود. براساس گفته‌های مادر بزرگم، در زمان جنگ جهانی اول، بیماری در مدارس مناطق ناواهو شایع بود. او می‌دید که بسیاری از همکلاسی‌هایش در مدرسه، به بیماری مبتلا می‌شوند. در این زمان، افراد بومی هنوز با زبان‌های مادری خود مکالمه می‌کردند و البته اگر به مدرسه می‌رفتند، می‌توانستند انگلیسی را در مدرسه فرا بگیرند. مردان بومی به دلیل فقر، بی‌ثباتی اقتصادی در کشور، رواج سنت‌های جنگاوری، میهن‌پرستی و اعتقاد راسخ در حفاظت از آمریکا، [برای مشارکت در جنگ] در فراخوان‌ها شرکت می‌کردند و ثبت‌نام می‌نمودند. من در تحقیقاتم برای تدوین کتاب تاریخ شفاهی [داستان‌های رمزگو] که منتشر شده است، از اینکه زمان مراجعه سربازگیرها به مدرسه‌ها، تحسین برانگیز بودن لباس نظامی، عده‌ای را به نام‌نویسی برای سربازی سوق می‌داد، شگفت‌زده می‌شدم، به‌گونه‌ای که بسیاری از مردم بومی، داوطلب سربازی در ارتش شده بودند. البته این امر درحالی بود که هنوز هم پس از بازگشت از خدمات نظامی، به آن‌ها امتیاز شهروندی داده نمی‌شد. قابل‌ذکر است که رمزگویان ناواهو در آریزونا پس از پایان جنگ جهانی دوم، تا سال ۱۹۴۸ م. حق رأی دادن هم نداشتند.^۲

پس از پایان خدمت رمزگویان در ارتش، در داخل جوامع قبیله‌ای خود چگونه مورد استقبال قرار می‌گرفتند؟

بومیان قبل از این حوادث و اتفاقات نیز همواره به رزمندگان خود افتخار می‌کردند. نقش یک جنگجو در نبرد با دشمن، حمایت، حفاظت و اقدام در زمان لازم بود. رمزگویان این مسئولیت‌ها

۱. مصاحبه‌گر: سوزان ویلسون و

مصاحبه‌شونده: لورا توه.

۲. جنگ جهانی اول از سال ۱۹۱۴ تا سال

۱۹۱۸ م. و جنگ جهانی دوم از سال ۱۹۳۹ تا

سال ۱۹۴۵ م. به‌طول انجامید.

را پذیرفتند و به همین دلیل، آن‌ها عنوان شجاعت و دلاوری را به‌دست آوردند. آن‌ها به‌عنوان سربازانی در خور تقدیر خانواده‌هایشان به وطن بازگشتند؛ خانواده‌هایی که از حضور آن‌ها در خانه خرسند و قدردان بودند. بومیان ناواهو در ماه اوت هر سال، در مراسم «روز رمزگویان ناواهو» و در سایر تجمعات قبیله‌ای در طول سال، به آن‌ها احترام می‌گذارند. آن‌ها (رمزگویان) به‌عنوان قهرمانان قبیله ناواهو محسوب می‌شوند.

با تشکر از تألیف کتاب‌هایی مانند داستان‌های رمزگو و ساخت فیلم‌هایی مانند رمزگویان باد^۱ در سال ۲۰۰۲م. ما در نهایت نگاهی عمیق‌تر در مورد همکاری‌های رمزگویان به‌دست می‌آوریم. سرکار عالی تمایل دارید چه داستان‌های دیگری را که در مورد بومیان آمریکایی و در رابطه با همکاری آن‌ها در فعالیت‌های جنگی آمریکا گفته می‌شود، ببینید؟

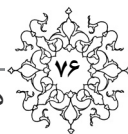

مراسم تقدیر از رمزگویان در کاخ سفید

من تمایل دارم فیلمی درباره رمزگویان ببینم که از دیدگاه خودشان سخن می‌گوید و نه از نگاه و رویکرد هالیوودی. این وقایع باید با یک حس واقعی و صادقانه بیان شود، توسط هنرپیشه‌های ناواهو بازی شود و به‌وسیله یک فیلمنامه‌نویس ناواهو نوشته شود. من می‌خواهم این فیلم را با زیرنویس‌های انگلیسی که با حس داستان‌پردازی اهالی ناواهو گفته می‌شود، ببینم. این فیلم باید با توجه به حساسیت‌های فرهنگی ساخته شود و یکی از آن‌ها این است که ناواهو-محور باشد. من فکر می‌کنم این فیلم مورد توجه مخاطبان قبیله‌ای و استقبال شدید تماشاچیان قرار بگیرد. رمزگویان بومی آمریکا با استفاده از زبان بومی خود مسئولیت انتقال اطلاعات تاکتیکی نظامی را به‌وسیله بی‌سیم و تلگراف، در خط مقدم جنگ جهانی اول برعهده داشتند و در طول جنگ

۱. فیلم رمزگویان باد (WindTalkers)، محصول سال ۲۰۰۲م. به کارگردانی جان وو است. براساس داستان این فیلم، در جنگ جهانی دوم «بن» (آدام بیچ) و «چارلی» (ویلی)، دو سرخ‌پوست ناواهو به نیروی دریایی می‌پیوندند تا «رمزگویان پیام‌های سری» باشند و بتوانند رمزهای نظامی جدید آمریکایی را که براساس زبان سرخ‌پوست‌های ناواهو طراحی شده بود، ترجمه کنند. برگرفته از وبگاه:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Windtalkers>

جهانی دوم نیز به یاری ایالات متحده شتافتند. آن‌ها در سال ۱۹۸۲م. از سوی رئیس‌جمهور، رونالد ریگان کارت شناسایی دریافت داشتند، در سال ۲۰۰۱م. مدال طلای کنگره را دریافت کردند و در سال ۲۰۱۷م. نیز از طرف رئیس‌جمهور، ترامپ مورد تقدیر قرار گرفتند. از همکاری صمیمانه دکتر لورا توه، نویسنده کتاب داستان‌های رمزگو و مصاحبه‌شونده این مقاله و نیز سوزان ویلسون، نویسنده وبگاه دانشگاه ایالتی آریزونا در ترجمه این متن، تقدیر و تشکر می‌شود.

منابع:

- فصل پرستو، یادها و خاطره‌هایی از شهدای شهر سرخه (۱۳۸۴). به کوشش انجمن رسالت قلم سرخه استان سمنان. تهران: نشر شاهد.
- وبگاه خبرگزاری مهر، بازیابی شده در ۲۵ بهمن ۱۳۹۶، از وبگاه: www.mehrnews.com
- دانشگاه ایالتی آریزونا، بازیابی شده در ۸ بهمن ۱۳۹۶، از وبگاه: <https://asunow.asu.edu/۲۰۱۷۱۱۳۰-discoveries-code-talker-۱۰۱-asu-professor-storyteller-offers-insight-history>
- دانشنامه آزاد ویکی‌پدیا، بازیابی شده در ۵ اسفند ۱۳۹۶، از وبگاه: <https://en.wikipedia.org/wiki/Navajo>

